

Polgár Judit

Heti bontású tanmenetjavaslat

a

© Sakkpalota sorozat

1. osztályos elemeihez

80471 Sakkpalota 1. Képességfejlesztő sakktankönyv
80471/M Sakkpalota 1. Munkafüzet

©Polgár Judit, Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó Zrt., 2013.

A tanmenetjavaslat az éves anyag elrendezését tartalmazza heti bontásban. Az ismeretelemek, fogalmak mellett külön oszlopban sorakoztatjuk azokat a fejlesztési területeket, amelyek az ismeretek építéséhez szorosan kapcsolódnak az adott időszakban, de azokat is, amelyek formálásához azoktól független tevékenységekre van szükség.

A megvalósításhoz rendelt tankönyvi és munkafüzeti feladatok közül feltétlenül célszerű válogatni, és csak részben oldatni meg az órákon, más részük feladható házi feladatnak szükség szerint.

Azt is természetesnek tartjuk, hogy az adott osztály haladási tempójától függően el lehet, sőt sokszor el kell térni a leírtaktól: néha elhúzódhat egy téma feldolgozása, máskor esetleg lehet kicsit gyorsabban haladni.

Szintén növendékeink fejlődési lehetőségei és üteme szerint be kell tervezni az itt javasolt fő területek mellé egy-egy korábban feldolgozott ismeret folyamatos gyakorlását; ez központilag nem szabályozható.

1.osztály

Hónap	Hét	Tananyag			Tankönyv, munkafüzet
		Ismeretek, fogalmak	Fejlesztési terület	Tevékenységek, eszközök	
Témakör: Előkészítés					
Szeptember	1-2.	<p>Ismerkedés az alapvető szokásokkal.</p> <p>Ismerkedés a könyvvel.</p> <p>A sakk egy stratégiai táblajáték.</p> <p>A játék két legfontosabb bábja a király és a vezér.</p>	<p>Finommotorika, kommunikáció, figyelem.</p>	<p>Beszélgetés a sakkról és egyéb társasjátékokról.</p> <p>Koronakészítés.</p> <p>Kakukktojás keresés.</p>	<p>Tk. 1-4.</p> <p>Mf. 1.</p> <p>sakktábla melléklet</p>
	3.	<p>A sakkbábok megismerése.</p>	<p>Háttér alak megkülönböztetés, finommotorika, alak</p>	<p>Megismerkedünk a sakkpalota lakóival.</p> <p>A sakkbábok megkülönböztetése.</p> <p>Világos és sötét sereg felépítése.</p>	<p>TK. 5-8.</p> <p>Mf. 2-3.</p>

		A sereg felépítése. A sakkbábok diagram szimbóluma és értéke.	felismerés.		sakkbábok melléklet
	4.	Mező, vonal, sor, átló fogalmának megismerése.	Finommotorika, tájékozódás a síkban.	A csatamező megismerése. Saját sakktábla készítése.	Tk.: 9-12 Mf. 4-5.
Október	5.	A mezők elnevezésének megismerése.	Tájékozódás a síkban, finommotorika, szem-kéz koordináció.	Beszélgetés a tájékozódásról régen és napjainkba. A sakktábla vízszintes sorainak és függőleges vonalainak elnevezése. A mezők neveinek és színeinek meghatározása.	Tk.: 13-16 Mf. 6-7 Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	6.	Bástya menetmódjának, ütésének, alapállásban a helyének, értékének megismerése.	Térbeli tájékozódás, alak háttér megkülönböztetése, finommotorika, észlelés, analízis-szintézis.	Beszélgetése a bástya eredetéről, a köznapi életben hol találkozhatunk bástyával. A bástya helye a sakktáblán, mozgása, ütése, értékének bemutatása. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 17-20 Mf. 8-9 Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	7.	Futó menetmódjának, ütésének, alapállásban a helyének, értékének megismerése.	Síkbeli tájékozódás, alak felismerés, megfigyelés, memória, finommotorika.	A futó kialakulásának története. A futó helye a sakktáblán, mozgása, ütése, értékének bemutatása. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 21-24 Mf. 10-11 Demo tábla, laminált sakktábla, bábok

	8.	Vezér menetmódjának, ütésének, alapállásban a helyének, értékének megismerése.	Finommotorika, analízis-szintézis, számlálás, megfigyelés, memória.	A vezér báb kialakulásának története, a vezér báb sokszínűségének megismerése. A vezér helye a sakktáblán, mozgása, ütése, értékének bemutatása. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 25-28 Mf. 12-13 Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
November	9.	Összefoglalás.	Finommotorika, alak felismerés, számlálás	Sakkpalota megismerése, segítségével az eddig tanultak felelevenítése. Sakkbábok készítése gyurmából.	Tk. 29-30. Mf. 14. Gyurma, filctoll, ceruza
	10.	A király megismerése, lépése, ütése, alapállásban a helye. A játék céljának hangsúlyozása.	Finommotorika, megfigyelés, számlálás, analízis, memória.	Beszélgetés a királyokról, kereszt a koronán. A király helye a sakktáblán, mozgása, ütése, értékének bemutatása. A király nem léphet mindenhova. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 31-34 Mf. 15-16 Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	11.	Adjunk sakkot!	Analízis, finommotorika, analógiák felismerése, tájékozódás a síkban, memória.	Célba dobás. A veszélyben király. Adjunk sakkot bástyával, futóval, vezérrel. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 35-38. Mf. 17-18. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
December	12.	A huszár megismerése, lépése, ütése, alapállásban a helye. A játék céljának hangsúlyozása.	Finommotorika, összehasonlítás, számlálás, memória.	A huszár ugrása. A huszár kialakulásának története. A huszár helye a sakktáblán, mozgása, ütése, értékének bemutatása. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 39-42. Mf. 19-20. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok

	13	A sakkbábok értékrendszere. Ki az erősebb?	Számlálás, alak felismerés, analízis, memória.	Mennyiség és minőség közötti különbség hangsúlyozása. Sakkmatek. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 43-46. Mf. 21-22. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	14.	A gyalog megismerése, lépése, ütése, alapállásban a helye.	Szabálykövetés, analízis, számlálás, memória.	Beszélgetés a gyalogság foglalkozásairól. A gyalog lépése, csak előre. A kezdő lépésnél léphet kettőt. Átlósan üt. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 47-50. Mf. 23-24 Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
Január	15.	Mi lesz, ha nagy lesz? A kis gyalog, ha megnő vezér lehet belőle.	Alak felismerés, finommotorika, műveletvégzés, szabálykövetés, memória.	Beszélgetés a nagy átalakulásokról: hernyóból pillangó, Hamupipókéból hercegnő. Átalakulás: gyalogból vezér, ütéssel, huszárrá alakulás. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 51-54. Mf. 25-26. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	16.	Az alapállás megismerése, így kezdődik a csata. A végeredmény alakulása.	Megfigyelés, műveletvégzés, számlálás, memória.	Beszélgetés a csatasorról, teknős alakzatról. Világos kezdi a játékot. A bábok felsorakozásának rendje. Királyszárny, vezérszárny. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 55-60. Mf. 27-28. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	17.	Összefoglalás.	Összehasonlítás, alak háttér megkülönböztetés.	Sakktallér bevezetése. Mennyiség és érték közötti különbség szemléltetése.	Tk. 59-60 Mf. 29. sakktallér melléklet

	18.	Ismerkedés a sánccal, a király elbújik.	Analízis, tájékozódás a síkban, számlálás, műveletvégzés, memória.	Beszélgetés a sánccról, bújócskáról. A kétféle sánc megismerése, mikor lehet sáncolni? Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 61-64 Mf. 30-31. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
Február	19.	Sakkadás minden irányból.	Analízis, műveletvégzés, megfigyelés, szabálykövetés, finommotorika, memória.	A játék célja az ellenfél királyának elfogása. Huszársakk gyakorlása. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 65-68 Mf. 32-33. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	20.	Védekezés a sakk ellen.	Analízis, számlálás, összehasonlítás, finommotorika, memória.	Beszélgetés az önvédelemről: menekülés, ellentámadás, védelem. A sakktáblán megoldás keresése a sakk kivédésére. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 69- 72. Mf. 19-20. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	21.	Matt a királynak, a játszmának vége.	Analízis, számlálás, tájékozódás, memória.	Beszélgetés a játék végéről: kiütés, kezdődhet az új játszma. A király nem tud elmenekülni. Sakk feladatok megoldása, a bábok mattot adnak. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 73-76. Mf. 36-37. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
Március	22.	Sakk vagy matt?	Szabálykövetés, tájékozódás, finommotorika, megfigyelés, memória.	Beszélgetés arról, mit kell tenni vészhelyzetben. A sakkban a királynak az életben mindenkinek szüksége lehet segítségre, melyet nem szégyen kérni. Sakk esetén nem biztos, hogy vége van a játéknak, matt esetén, ha a király nem tud menekülni, akkor vége	Tk. 77-80 Mf. 38-39. Demo tábla, laminált sakktábla,

				van. Sakk gyakorlatok sakk vagy matt. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	bábok
	23.	Matt a magára hagyott királynak.	Auditív figyelem, emlékezet, szerialitás.	Beszélgetés az egyedüllétről, csapatmunkáról. Sakkfeladatok, matt a magányos királynak. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 81-84. Mf. 40-41. Demo tábla, laminált sakktabla, bábok
	24.	Alapsori matt.	Asszociációs gondolkodás, figyelem, szókincs.	Beszélgetés a csapdába ejtésről, beszorulásról. Szemléltetés a király beszorul a gyalogok mögé. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 85-88. Mf. 42-43 Demo tábla, laminált sakktabla, bábok
Április	25.	Összefoglalás.	Finommotorika, kreativitás, analógiák alkalmazása.	Sakkbábok készítése gyurmából. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 89-90. Mf. 44. gyurma, filctoll, ceruza.
	26.	Senki sem győz, az eredmény döntetlen	Szabályalkalmazás, figyelem, analógiás gondolkodás.	A játszmák utáni kézfogás fontossága. Patt, akkor fordulhat elő, ha a lépésre következő félnek nincs lépés lehetősége, a király azonban nincs sakkban. Adott állás patt vagy matt. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 91-94. Mf. 45-46. Demo tábla, laminált sakktabla, bábok
	27.	A megnyitás, azaz a kezdőlépés szerepe.	Vizuális figyelem, téri tájékozódás, emlékezet.	Beszélgetés a haditervről. Jó és rossz fejlődés közötti különbség szemléltetése. Sakk feladatok megoldása.	Tk. 95-98. Mf. 47-48. Demo tábla,

				Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	laminált sakktábla, bábok
	28.	Miniatűr sakkjátszmák. Bolond matt.	Emlékezet, analógiás gondolkodás, szabálykövetés.	Rövid játszmák lehetőségei, nyitott várkapu. A védő gyalogok elmozdítása miatt meggyengült a király felé vezető átló. Sakk feladatok megoldása, bolond matt lehetőségei. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 99-102. Mf. 49-50. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
Május Június	29.	A legismertebb matt bemutatása a susztermatt.	Vizuális észlelés, figyelem, analógiás gondolkodás.	Beszélgetés a suszter jelentéséről. A vezér és a futó csapatmunkája. Az ellenfél lehetőségeinek megfigyelése. Sakk feladatok megoldása, susztermatt. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 103- Mf. 51-52. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	30.	Bevezetés a villa fogalmába.	Szókinés, verbális kifejezőképesség, figyelem.	Asszociáció: a villa. A villa kialakulásának lehetőségei, villát kialakító bábok. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 107-110. Mf. 53-54. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	31.	A huszár erőviszonyai a sakktáblán.	Tájékozódás a síkban, szókinés, műveletvégzés, analízis-szintézis.	Beszélgetés a lovakról. A ló lépési lehetőségei a tábla közepén és szélén. Sakk feladatok megoldása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 111-114. Mf. 55-56. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	32.	A centrum.	Verbális kommunikáció,	A darts, a naprendszer, a város központja. A centrum a tábla közepén 4 mező.	Tk. 115- 118.

			analógiák, műveletvégzés, logikai gondolkodás.	Sakk feladatok megoldása, a centrum elfoglalása. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Mf. 57-58. Demo tábla, laminált sakktábla, bábok
	33.	Összefoglalás.	Műveletvégzés, finommotorika, kreativitás.	Sakkpalota készítése. Fejlesztő feladatok elkészítése a munkafüzet alapján.	Tk. 119-120. Mf. 59. Kartonpapír, hurkapálca, papírguriga, ceruza.